

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 622/2023-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených JUDr. Martinom Lopuchom, PhD., advokátom, Námestie slobody 7, Michalovce, proti uzneseniu Okresného súdu Pezinok č. k. 5Em/1/2020-475 z 30. augusta 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. novembra 2023 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením okresného súdu o výške náhrady trov konania, ktoré žiadajú zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

II.

2. Uznesením krajského súdu zo 6. apríla 2020 bolo nariadené výchovné opatrenie asistovaného stretávania sa sťažovateľov, ktorí žijú v [REDAKOVANÉ] s ich maloletou vnučkou, ktorej otec (syn sťažovateľov) zomrel a ktorá je v starostlivosti matky, a to v rozsahu 30 hodín v Centre pre deti a rodiny [REDAKOVANÉ] (ďalej len „centrum“). Uznesením okresného súdu z 9. októbra 2020 bol nariadený výkon tohto uznesenia, no konanie bolo na návrh sťažovateľov zastavené s tým, že podľa uznesenia krajského súdu z 30. marca 2023 je matka povinná nahradiť im trovy tohto konania o výkon rozhodnutia. Ich výšku okresný súd určil uznesením vyššieho súdneho úradníka z 3. júla 2023 na 744,99 eur.

3. Proti tomu podala matka sťažnosť, v ktorej namietla priznanie cestovných výdavkov 375 eur za cestu sťažovateľov z [REDAKOVANÉ] do [REDAKOVANÉ] na asistované stretnutia s vnučkou 9. apríla 2021 a 15. júla 2021. Matka uviedla, že ich účasť na stretnutiach bola dobrovoľná, vyplývala z rozhodnutia súdu o výchovnom opatrení a nešlo o súdne pojednávanie. Matka zvýraznila,

že miesto stretnutia vyplynulo z bydliska maloletej a nie je správne, aby ona hradila cestovné sťažovateľov, keďže ona si plnila uloženú povinnosť a stretnutie v centre prebehlo. Ak by bol akceptovaný prístup v uznesení vyššieho súdneho úradníka, bolo by v rámci trov konania nahrádzané aj cestovné rodiča pre účely jeho styku s dieťaťom.

4. Matka okrem toho poukázala na to, že sťažovatelia nevlastnia auto a na stretnutie ich odviezol príbuzný, s ktorým sa dohodli na úhrade cestovného, na ktoré sa na rozdiel od cestovného advokáta nevzťahuje zákon č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o cestovných náhradách“). Tento zákon možno použiť, len ak by cestu nebolo možné vykonať verejným hromadným dopravným prostriedkom. Inak má strana podľa § 73 a § 74 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov (ďalej len „spravovací poriadok“) nárok na náhradu cestovného verejným hromadným dopravným prostriedkom. Podľa matky sťažovatelia účelovo uprednostnili nákladnú cestu cudzím autom, hoci mohli ísť komfortne vlakom, za ktorý by ako dôchodcovia nič neplatili.

5. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením okresný súd uznesenie vyššieho súdneho úradníka zmenil tak, že sťažovateľom priznal len náhradu trov právneho zastúpenia 369,99 eur a nepriznal im náhradu cestovaného 375 eur. Dospel k záveru, že sťažnosť povinnej je opodstatnená a v plnom rozsahu sa s ňou stotožnil, keď uviedol, že k ceste sťažovateľov došlo pre účely realizovania styku s maloletou na základe vykonateľného rozhodnutia súdu. Okrem toho pri určení cestovného sťažovateľov nemožno vychádzať z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „advokátska tarifa“).

III.

6. Podľa sťažovateľov odôvodnenie uznesenia okresného súdu je nelogické, nezrozumiteľné, vzájomné protirečivé a nevyplýva zo zistených skutočností. Namietajú, že im nebol vysvetlený dôvod nepriznania cestovnej náhrady podľa zákona o cestovných náhradách pre účely úkonov asistovaného styku, na ktoré boli riadne predvolaní. Uvádzajú, že o náhradu nežiadali podľa advokátskej tarify, ale podľa zákona o cestovných náhradách. Poukazujú na to, že súdu bolo známe, že sťažovateľka je ťažko chorá invalidná dôchodkyňa, no tieto skutočnosti neboli zohľadnené. Rovnako okresný súd neprihliadol na to, že priame vlakové spojenie trvá nočnými rýchlikmi osem hodín, čo by pre nich bolo nesmierne vyčerpávajúce. Napokon namietajú, že im nebola priznaná ani náhrada stravného, na ktorú majú podľa spravovacieho poriadku nárok.

IV.

7. Je vylúčené porušenie ústavných práv sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným uznesením okresného súdu. Preto je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá.

8. Ústavná sťažnosť smeruje k nesprávosti prijatého záveru o výške náhrady trov konania. K tomu treba uviesť, že rozhodovacia činnosť ústavného súdu k rozhodnutiam civilných súdov o náhrade trov konania vychádza z toho, že ich skutkové a právne závery môžu byť predmetom kontroly ústavného súdu len vtedy, ak sú zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné, a zároveň majú za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00). Na tento výklad nadväzuje rozhodovacia činnosť ústavného súdu, ktorá zdôrazňuje jeho zdržanlivosť k výkladu zákonného práva o náhrade trov konania, keďže otázka trov konania má akcesorickú povahu, a preto sa k zrušeniu výroku o trovách konania treba uchýľovať iba výnimočne pri zistení extrémneho zásahu do základného práva (II. ÚS 78/03, III. ÚS 470/2021).

9. Okrem toho argumentácia sťažovateľov smeruje k tomu, že záver rozhodnutia okresného súdu je nedostatočne zdôvodnený. K tomu treba uviesť, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia má podať jasne a zrozumiteľne odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, teda s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (I. ÚS 218/2019).

10. Argumentácia okresného súdu v namietanom uznesení bola naviazaná na argumentáciu matky v jej sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka. Okresný súd sa v napadnutom uznesení s dôvodnosťou jej námietok pomerne stroho stotožnil, no predtým ich rozsiahlo odcitoval. I keď takúto argumentáciu okresného súdu vo forme „príklonu“ k argumentom druhej strany nemožno považovať za optimálnu, z odôvodnenia je zrejmé, že okresný súd vyložil § 251 Civilného sporového poriadku tak, že výdavky sťažovateľov na cestu na stretnutie s maloletou nemožno považovať za výdavky, ktoré sťažovateľom vznikli v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. Z odôvodnenia je zrejmé, že sťažovatelia sa stretnutia s maloletou mali zúčastniť nie v súvislosti s presadzovaním svojho práva vo vykonávacom konaní, teda v súvislosti s tým, či trvanie tohto konania je dôvodné, ale v súvislosti s tým, že takéto asistované stretnutie v centre bolo nielen povinnej a maloletej, ale aj samotným sťažovateľom uložené výchovným opatrením, ktoré bolo predmetom výkonu v namietanom konaní. Takáto argumentácia okresného súdu obsahuje právny základ úvah, ktoré viedli k čiastočnému nevyhoveniu návrhu sťažovateľov na priznanie náhrady trov konania. Prijatý záver je zdôvodnený stručne predovšetkým odkazom na argumentáciu matky, ktorá bola zjavne naviazaná na § 251 Civilného sporového poriadku.

11. Čo sa týka správnosti záveru okresného súdu, treba uviesť, že skutočnosť účasti sťažovateľov na asistovaných stretnutiach s maloletou bola výkonom ich práva, ktoré im bolo priznané predchádzajúcim rozhodnutím krajského súdu o výchovnom opatrení. Nešlo o uplatňovanie či bránenie im už priznaného a vykonávaného práva. Sťažovatelia svojou cestou na asistované stretnutia s maloletou svoje právo neuplatňovali a ani ho nebránili, keďže k tomu viedli ich úkony spojené s právnym zastúpením pri podaní návrhu na nariadenie výkonu rozhodnutia. Naopak, svojimi cestami svoje už priznané právo vykonávali. Hoci k tomu došlo počas vykonávacieho konania, nešlo o úkony smerujúce k dôvodnosti trvania tohto vykonávacieho konania. Preto záver okresného súdu o tom, že náklady ich ciest nie sú trovami konania podľa § 251

Civilného sporového poriadku, nemožno považovať za zjavne mylný. V tejto situácii už boli nadbytočné vyjadrenia okresného súdu smerom k tomu, že sťažovatelia majú v zásade nárok len na náhradu cestovného verejnou hromadnou dopravou. Z použitia týchto nadbytočných argumentov, ktoré nepochybne znížili argumentačnú hodnotu odôvodnenia okresného súdu, však nemožno vyvodiť ústavne relevantnú protirečivosť či nezrozumiteľnosť.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. novembra 2023

Robert Šorl
predseda senátu